

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Oszttályozás

381.6

Szerző: *Pilisi L.*Cím: *Miért drága a zsir?*Forrás: *Világ*

Bp. 1915 X/1

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

Személy

Hely

Miért drága a zsir?

Reggeli hét óra, Budapest legolcsóbb piacán, a Garay-téren nyüzög a szegénység. Mindenütt csak ez nyüzög. Szegény a vevő és szegény az eladó. A vevő kijön és nincs pénze, az eladónak meg eladni valója nincsen. Csak nyüzögnek és szidják egymást. A hentesek előtt sokan ácsorognak, sok asszony és egy nagysága. A nagysága zsirt kér.

— Kérek zsirt, vagy zsirnak valót, akár milyen keveset is — mondja a nagysága.

— Nincsen — feleli a hentes.

— Mért nincs, istenem hát mért nincs? — töprenkedik a nagysága.

— Azért, mert külön vágjuk a disznót és külön a zsirt — mondja a hentes.

A nagysága elmegy, én tovább vallatom a hentest:

— Mit jelent az, hogy önök külön vágják a disznót és külön a zsirt?

A hentest Kalla Gézának hívják, egészen okos ember és csak vonakodva felel:

— Tessék kimenni a sertésvásárra, ott majd megérti az ur, hogy mit jelent a mondatom.

A sertésvásáron

A sertésvásár kapujánál öreg, negyvennyolcas honvédek sütkéreznek a napon, Alkuszok szaladgálnak el mellettük és zsirügynökök, akik most mind katonák. Egy hordár lohol utánuk és tisztességtudón szalutál a negyvennyolcasoknak. A negyven-

nyolcasok peckesen, mosolyogva fogadják. És ez itt az utolsó mosoly. A kapun túl már senki se nevet. A kapun túl csak disznók vannak, milliomosok és káromkodó hentesek. Be akarok menni a vásárkapun, de csak akarok:

— Még nincs tíz óra — mondja a libériás kapus — tessék megvárni, amíg csengetnek. Csak csengetés után kezdődik a vásár.

... Várok, türelmesen várok és a tizórai csengetésnél elsőnek igyekszem keresztül a kapun.

Megyek és mindjárt sok, sok disznó jön szembe velem.

— Mi van ezekkel a sertésekkel? — kiabálja egy ur, aki utánam törtet.

— El vannak adva, — mondja gőgösen a pörgekalapu magyar.

— El vannak adva? — ordítja az ismeretlen, — hát hogy lehetnek eladva, mikor csak most kezdődött meg a vásár?

— Röptében vették meg őket, uram, még akkor, mikor utban voltak Pest felé.

Elcsodálkozom és belátom, hogy tévedtem, amikor azt képzeltem, hogy a pesti sertésvásáron eladnak és vesznek, mert itt se adnak, se vesznek. Ezt a csekélységet már elvégezték másutt. Ha úgy tetszik: *röptében*. A pesti sertésvásáron nincsenek eladók, itt csak boxok vannak, ilyen fölirással: X. Y. *sertésbizományos*. Nem termelő, nem eladó, hanem csak bizományos van a vásáron.

Végigfutok a bizományosok során és egy jóképű magyar embernél állapodok meg: na, ez talán mégis Eladó lesz.

— Hogy ez a sertés?
A magyar rám néz és a pipaszár mellül felel:
— Engöm csak örködni biztak meg itten.
— De azt mégis csak tudja, hogy mi az ára a sertésnek?
— Tudom, uram, tudom, de nem merem megmondani. Nem akarom, hogy *gorombáskodjanak* velem.
— Hát kié ez a farka sertés?
— A bizományos uré.
— Hát ő kitől vette?
— A szedőtől. Attól, aki *összeszedi* a faluban.
— Na és kinek adják el, ha még az árát se meri megmondani?
— Aki megfizeti: A nagyvágónak.
— És a kishentesek? Hát azok hol veszik a sertést?
— Ahol akarják, de itten ugyan nem, mert ahhoz *nincsen elegendő pénzük*. Itt csak nagyba megyen a csiricsaré.

A zsirbárók, a milliomosok

Megfogok egy kishentest és elveztettem magam a nagyvágókhoz. A nagyvágók előtt vasuti teherkocsik álldogálnak és százával aggatják beléjük a sertéseket. A kocsik Ausztriába mennek.

— Hátha ön nem vehet sertést a piacon, akkor honnan veszi? — kérdem a hentest.

— A nagyvágótól.

— Hát a zsirt?

— Azt is onnan.

— Legyen szíves, kérje meg ezt a nagyvágót itt, hogy mennyiért adná önnek a zsirt métermézzaszámra?

A kishentes megkérdi.

— Nyolc korona kilója — mondja egy kedves, kövér asszony.

— Hát van magának lelke, hát meg akar minket nyuzni? — horkan fel a kishentes. — Hát mennyiért adjam akkor én?

— Adja kilenc koronáért — mondja az asszony és nevet.

— Nem nevetni való ez kérem — kiabálja a hentes — tessék eljönni hozzám és meghallgatni, hogy mit mond az, aki tíz deka zsirt kér és csak a kanál végét tudom lecsöppenteni a nyolcvan filléréért...

— Ha fáj a szíve, hát ne áruljon zsirt — mondja az asszony — és vége a további diskurzusnak. A kövérke nő háttal fordul felénk, ha tetszik, hát beszéljessünk azzal.

Figye a nagyvágó. Most jön a bizományos.

A bizományos azelőtt minden általa felhajtott sertésért, egy korona províziót kapott, most percentet huz az árból. Tehát nem az az érdeke, ami ezelőtt volt, *hogu minél több sertést hozzan eladásra*, hanem az, hogy amit *hozott, minél drágábban keljen*. A mai napon egyetlen bizományos 4000 koronát keresett röptiben. Ez olyan bizományos volt, aki *gyengén keres*.

A disznók között

Kishentesek próbálkoznak a boxok előtt, de csak próbálkoznak, venni egyik se bír, egyik se mer. Csak tréfálkoznak inkább.

— Hogy a disznó?

— Három forint harminc.

— Hát hogy adjam akkor én?

— Az eladó vállat von és nem felel.

Jön a másik kishentes és szóba ereszkedik az előbbennivel.

— Venni akarsz?

— Nem, csak nézelődöm. Nézem a vevőket, ahogy a töröttlábu komédiás a kötélén táncoló másikat nézi.

— És te veszel?

— Én se, de ha már kijöttem a kocsimmal, hát beviszem valakijét, legalább fuvardijat keresek.

— Mi lesz velünk?

— Mi lesz? hát bezárunk. Áruljon zsirt a főváros, *áruljon ő dekaszámra*. Neki van, hát áruljon.

Megkérdezem a két kishentest, hogy milyen uton kapnak sertést, amikor kapnak? Ime a válasz:

A termelőtől felhajtja a szedő, a szedő elviszi a bizományoshoz, a bizományostól megveszi a nagyvágó, a husszállító, a husszállító ügynökeitől kapja a kishentes.

— A közönség tehát a *hatodik kézből* kapja az árut?

— Igenis — mondják a hentesek.

És ha önök veszik egyenesen, akkor mi-féle költség terheli a sertést?

— Tessék meghallgatni, mit mondanak a hentesek, ez nem tréfa:

— Mi a bizományosok által diktált áron kaphatunk csak sertést. Terheink a következők: Adó, hadijutalék, szálláspénz, alkuszdió, szuródió, rakodási díj, fuvardíj, inkassza provízió, vágásdíj (más mint a szuródió), bélyegzési díj, behajtási díj, vám. Ami ezen kívül van még, az nem illeték, csak borraivaló.

Akinek tetszik, most már válogathat benne, hogy *hatodik kézből* kapja-e a szükségletét, vagy egyenes uton: a kishentesen keresztül.

Mit kellene tenni?

Legelső sorban is tenni kellene és pedig sürgősen. Először visszaállítani a régi rendszert, hogy a bizományos darabszámra szedje

a jutalékát, másodsor: meg kellene határozni azt a mennyiséget, amennyit a bizományos lefoglalhat, hogy a többi a kishenteseknek jusson, harmadsor: sok kocsit és gyors szállítást kellene teremteni. És ha ez mind meg volna, akkor meg kellene állapítani a ertéshusnak és a zsirnak az árát. És ha ez se használ, akkor rekvirálni kell, tüzzel, vassal rekvirálni. Olyanformán, ahogyan a zempléni parasztok teheneit rekvirálták. A rekvirálást a főváros sertésein kellene elkezdeni.

Pilisi Lajos.